

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. II. An Catholicis liceat frequentare Universitates Hæreticorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

sendus est voluisse se obligare iis non obstantibus ad servandam Castitatem, & adhibenda alia, quàm Matrimonium, remedia, maximè instantis & ardentis orationis, per quam certò impetrabit gratias, & auxilia supernaturalia à Deo, qui tahtopere delectatur Castitate, ac tam enixè eam consulit, nec patitur quemquam tentari supra id, quod potest per vires suas supernaturalibus auxiliis, quæ non denegat facienti, quod est in se, roboratas. Ad XII. Retorquetur iterum in Matrimonio carnali, & sic inferitur: ergo error, quo quis falsò credidit, uxorem suam esse divitem, vel Matrimoniale statum esse talem, qui solus sufficiat ad evitandas vel facilè superandas tentationes carnis erga personas alienas, vitiat contractum Matrimoniale, & dat licentiam sibi jungendi personam alienam &c. Dein non erravit Philander errore substantiali, quia scivit votum solenne Castitatis esse annexum Ordini Sacro liberrimè suscepto, seque per illud reddi inhabilem ad Matrimonium: imò nec laboravit errore accidentali circa graves tentationes

suo tempore verisimiliter occurrerunt, neque circa sufficientiam status sacerdotalis ad vincendas ejusmodi tentationes; sufficit enim omnino, si velit facere, quod est in se, & adhibere media conducentia vel necessaria quæ ipsi nunquam desunt. Ceteri plurimi Sacerdotes & olim & hodie potuisse & posse continenter vivere suo exemplò attestati sunt, & confirmant, qui nimirum diligenter custodiunt sensus externos, fugiunt graves occasiones, sibi non nimis sollicitè corpus moderatè castigant, orationibus instant, mortem, infernum, eternitatem, & gravissima peccati merceda sæpius meditantur, & in oculis ponunt &c. Ad XIII. Quævis sufficere possent ad dispensationem in voto simplici Castitatis (si illud valeat, emissum à valde proclivi ad id pro majori securitate vel ad vitandum scandalum) facilè impetrari non tamen ad dispensationem in voto solenni Castitatis ob rationes membro tertio hujus decisio- nis superius.

QUÆSTIO II.

An liceat Catholicis frequentare Universitates Heterodoxarum, præsertim ad Jurisprudentiam addiscendam?

Ridebit ad hanc Quæstionem velut explosione digniorem quàm examine Causidicæ Philandri, & dicit I. Omne commercium & communicatio cum Hæreticis in Germa-

nia, utpote non solum in foro civili toleratis & civitate donatis, sed etiam in foro Canonico licet licet enim Hæretici sint notorii,

sunt in Germania, non tamen sunt nominatim denunciati, & sic non sunt excommunicati vitandi juxta communem intellectum Bullæ *Ad evitanda* Martini V. ergo etiam licitum est cum his communicare in studio litterarum ac in Universitatibus.

II. Communiter Doctores admittunt receptionem Hæreticorum ad scholas, & Academias Catholicorum. *Axon. p. 1. lib. 8. c. 11. q. 8.* ac alii: quid ergo prohibeat accessum Catholicorum ad scholas & Academias hæreticorum? Præsertim

III. Ad Jurisprudentiam, specia-liter ad Jus Publicum addiscendum; quia in his eminenti Professores Heterodoxi præ Catholicis; & hæc studia non de rebus fidei tractant, sed de politicis ac forensicis, quæ eo collimant, ut Juvenes, qui ad statum Ecclesiasticum non aspirant, sed in sæculo manere cogitant, inè instituantur ad causas in Judiciis bene tractandas, & ad salutaria in Curias Civitatum & Aulis Principum consilia suggerenda. Nec obest, quod in quibusdam Jus Canonicum concernentibus differat Jurisprudentia Hæreticorum Germaniæ à Catholicorum doctrina; quia exinde plus non sequitur, quam quod vitæ Clericalis Candidati melius in Academicis Catholicis vel Religiosorum Gymnasiis ac domi hæreant, non autem ceteri. Quod verò subinde aliquis error circa Fidei mysteria inspergatur à Doctores Hæreticis, æquè parum obstat, atque lectio librorum Juridicorum ab Hæreticis editorum,

qui passim impunè non tantum, sed etiam absque scrupulo teruntur manibus Catholicorum. Quare firmatur argumentum hoc modo

IV. Licitum est in Germania legere libros politicos, historicos, medicos, imò & Juridicos, ut docet Layman in *Theol. Mor. l. 2. tr. 1. c. 15. n. 4.* & alii multi post ipsum Scriptores Germani, atque quotidiana ac tolerata praxis, etiam timoratorum, licet hinc indè contineant hæreses obiter insperfas: ergo etiam licitum est audire Doctores Jurisprudentiam explanantes, licet hæresim hinc indè inspergentes: nec enim magis periculosum est audire quam legere errores aliquos circa fidem obiter propinatos. Unde.

V. Si non liceret frequentare apud Hæreticos Jurisprudentiam vel alias scholas Superiores, tunc id vel Jure Positivo humano esset prohibitum, cujusmodi tamen prohibitio non exstat, aut si aliquando extitisset, rursus per usum contrarium esset abrogata: vel Jure Naturali ob periculum perversionis: Sed periculum perversionis vel nullum ordinariè datur, quia qui eò ætatis jam pervenerunt, ut ad Jura tum Communia, tum Publica addiscenda apti sint, satis etiam in rebus Fidei censentur informati & confirmati, utque hæreses à veritatibus Catholicis probè discernere. Dein etsi aliquale foret periculum, abunde fieret compensatio ex præstantia Doctorum, quorum aliqui ex Hæreticis, præsertim in studio Juris Publici, adèd excellenti & celebres sunt, ut magno ære

licentiam eos audiendi emant Magnatum filii, sicut vir fide dignus mihi retulit de Vitriario, Juris Publici Professore Leydæ in Hollandia, quod pro una Lectione ei solvatur integer aureus. Nam VI. Patet ab experientia, quod primi de Nobilitate Catholica viri, summæque auctoritate tam in Aulis quàm

in Tribunalibus pollentes, ad Academi-
as A Catholicas filios suos dimit-
tunt utique experientiâ docti, illos
longè meliùs perpoliri aptiores
reddi ad Rempublicam administ-
randam. Sed tales ac tantos viros
guere propterea peccati si non in-
riofum, saltem temerarium est.

Rationes Decidendi.

AT verò, si liceat eloqui, quod dudum in animo sensi, & plerique DD. Catholici, quos consului, omnes tradunt, uti Petr. Ledesma, Martinus Navarrus l. 1. *Consilior. conf. 1. de Constit. g. 27.* Thomas Sanchez l. 2. *Moral. c. 3. n. 11.* Anacletus Reifensstuel ad tit. *de Hæreticis. n. 24.* P. Josephus Seybold in Erudito tractatu *de Prudentia & Jurisprudentia parte 2. fundamento 3. §. 2. in fine.* à cujus editione necdum integer effluxit annus, & alii, qui hanc materiam tangunt, assero, per se illicitum esse, ac parentes, nisi per accidens fortè excusentur, graviter peccare, si filios suos ad Academiâs Hæreticorum, ut inibi Jurisprudentiæ &c. studeant, ablegare præsumunt, ex duplici potissimum causa, quarum prima sumitur ex perversa, quam imbibere pronissimum est, ac venenata doctrina, altera verò ex morum, quos gravibus contaminari peccatis vix non necesse est, corruptione: ex quo proin duplici fonte, à quo varia derivantur vel sponte fluunt argumenta pro mea assertione, ruinam spiritualem sca-

turire, ac aeternæ salutis grave pe-
culum incautæ juventuti immo-
consecrarium existimo, & sic

Ostendo I. Hæretici Jurisprudentiæ Magistri non propinant sanam doctrinam, sed hæresis veneno intoxicant principia circa Fidem falsâ ac erroneam summæque periculosa inspergunt, ut circa Ecclesiam Catholicam, quæ licet sit teste Apostolo *Columna veritatis*, criminantur ut errori obnoxiam, eamque meretricem Bobyricam vocitant: circa Pontificem, Cælesti Vicarium, quem oderunt ut pejus & angue, ac *Antichristum* *Qudentalem* appellitant, ut Daniel Koberger ille Jurisconsultus *Histor. Jur. Reg. Jur. Can.* insignis Censor & mendax Historicus sacra-
cramenta, quorum pleraque eliminant & explodunt: circa Sacrificium Mæse, quam pro idololatria habent: circa præcepta Decalogi, quæ observari non posse blasphemant: circa legem Ecclesiæ, quibus in conscientia obligandi vim adimunt, & contemnant circa Cælibatum Sacerdotum, quibus non obstante votò Castitatis sperant

Matrimonium Jure Divino licitum esse mentiuntur, vel etiam præceptum allegatò tam falsò quàm impie & imperiè textu S. Pauli, *Episcopus sit unus uxoris vir*, ut facit Schneidervin, cæteris aliàs modestior, & hoc petulantior Harpprechtus ad §. *Supplic. de patr. pot. n. 79.* ubi in hoc exclamat, *ô stupendam absurdam sarragenem!* ut nempe lavent impium, turpissimùmque suum parentem, & (si Superis placet) Reformatorem, Martinum Lutherum, qui duplici nefando Sacrilégio Monialem sibi Matrimonio jungere attentavit, de cujusmodi tamen Legislator Civilis l. c. de Episc. & Cler. sic statuit: *si quis, non dicam, rapere, sed attentare tantum jungendi causâ Matrimonii, sacratissimas Virgines ausus fuerit, capitale poena feriatur*: Rursus circa SS. Canonum decreta, quæ, uti Carpovivus in *Methodo de studio Juris*, vocant *superstitiosa & impia*: circa Bona Opera, quæ vilipendunt, licet non adeò crasse, ut remulentus ipsorum Magister, qui nescio quo percitus cæstro hæc verba effutit: *caveamus à peccatis, sed multò magis à legibus, & operibus bonis, tantùm attendamus ad Dei promissionem & fidem.* Lutherus in *serm. de nov. Testam.* circa Ritus & Cereemonias Ecclesiasticas, quas tradunt & rident: circa cultum B. Virginis Mariæ & Sanctorum, quem damnant velut superstitiosum: circa Scripturam Sacram, quam quidem unice jactant, sed per impium abusum ad suos errores tuendos pro suo quis-

que spiritu privato perversè interpretantur: circa Immunitatem Ecclesiasticam, quam penitus evertunt, Jurisdictionem Sacram Politicæ, & venerandos Dei Ministros Laicis Magistratibus impie subjiciendo, quæ in re aliquos etiam Catholicos, licet solummodo libros legant, non verò Magistros audiant Herreticos (quod dolendum) in transversum egerunt, ita ut saltem hinc indè involent in jura DEI, & immunitatem Ecclesiasticam sacrilegè violent, vel saltem violare attentent: & circa alia multa, quæ contra Fidem & Religionem veram docent ac instillare nituntur, maxime in tradendo Jure Publico, quod tractat de Religione, & magnam partem innititur Historiis, quas depravant, & nunquam puras referunt, & quidem, quod pessimum est, talia proponunt per risum & contemptum & vilipensionem ac depressionem auctoritatis Pontificiæ, & Cleri Catholici, Catholicorum dogmatum, & rituum. Ut adeò in Germania nostra non majus præjudicium patiatur stragemque majorem accipiat Ecclesia vera & Jurisprudencia genuina, quàm ab A catholicis Jurisconsultis. Quid ergo fiet privatis, & Juventuti Catholicæ, quæ tales accedit & audit Magistros? Quis igitur tales, vel parentes eorum, excuset, qui adeò temerè se se ipsos vel alios in tam manifestum periculum hauriendi intoxicatam doctrinam coniiciunt, ut unà cum Juris vel alterius Scientiæ aphorismis venenum simul devorare vix non necesse habeant, ex quo per-

erant.

eant, vel saltem in præsens pereundi discrimen inducantur?

Ostendo II. Jurisprudencia, quam tradunt Hæretici, est manca & dimidiata tantum, ita ut, nisi aliunde suppleatur, Catholico in Tribunalibus vel Dicasteriis nequeat sufficere, quin sapius graviter hallucinari & impingere debeat: ergo illicitum est talibus uti Magistris in addiscenda Jurisprudencia. *Antec.* elucescit inde, quod vera ac genuina Jurisprudencia, prout à Legislatoribus constituta, & ab antiquis, & Classicis Auctoribus Christianis, qui Primpili ac Patres hujus disciplinæ habentur, comprehendit geminam partem, nempe Jura Civilia, & Canonica: Leges & Canones: Jus rerum profanarum & personarum Sæcularium, à Jurisdictione Laica; & Jus rerum sacrarum & personarum Ecclesiasticarum à Jurisdictione Ecclesiastica proveniens ac dependens, eamque inter se connexionem involvens, ut unum absque altero velut mancum & imperfectum adjuvari debeat, sic fatente non solum Legislatore Ecclesiastico in c. 1. *de Nov. Op. Nunt.* sed etiam Civili, & Imperatore ipso; sic enim in l. 45. *C. de Episc. & Cleric.* pronuntiat: *Sacros autem Canones non minus, quam Leges, valere etiam nostræ volunt Leges.* Et in *Nov. 38. c. 2. Secundum Sacras & Divinas Leges, quas etiam nostræ non dedignantur sequi leges.* Item in *Nov. 131. c. 1. & 2. ibi: Sancimus igitur, vicem Legum obtinere Sanctas Ecclesiasticas Regulas, idèoque secundum earum defi-*

nitiones Sanctissimum Senioris Romæ Papam primum esse omnium Sacerdotum &c. Atqui Germaniæ Hæretici tradunt solum unam Jurisprudencie partem quia alteram, quæ ex SS. Canonibus petenda est, præsertim ubi hæresis nova adversantur, non solum negunt, sed etiam contemnant & eliminantur velut Jus Antichristi; Jurisdictionem Ecclesiasticam vero modò deprimere, sed etiam extirpare, & penitus extirpare laborant Jus Sacrum sicut nullum habere aut reverentur, vel pro suo fragmenta quædam ex illo accipiunt ita & nullum, saltem genuinum, Auditores Jus Sacrum docent, tamen notitia ad salutem, & ad utilitatem inter Christianos illas carentiâ administrandam, omnino necessaria est, imò & Jus Civile, in quibus & erroribus suis repugnant, pro arbitrio temerè mutent. Sanè si leges Civiles, prout ab Imperatoribus latæ sunt, mutarentur, suspicere deberent Romani Pontifices, ut Christi Vicarios, et verorum Fidelium veros Pastores, Patres, atque ut Legislatores legitime consequenter & Leges ipsorum haberent venerari ut Evangelium Concilia, agnoscere Sacrificiis, laudare vitam Monasticam & non psallendi, videre turpitudinem reformatoris Martini Lutheri, qui attentatum cum Moniali conjugio capitalis supplicii reum se fecerat. Ubi non Sectam suam Jurisdictionem suo Schismati accommodant.

in pejus detorquere fatagunt, identidem exclamantes: *aliter in usu est apud Protestantés* &c. An ergo hoc est docere Jura, prout sunt, integra ac invariata, & non potiùs manca, & dimidata? Unde experientia hucusque docuit, paucos ex Academiis A Catholicis rediisse ceteris doctiores, meliores autem nullos, multos vero mancã solum Jurisprudentiã tinctos ob defectum Juris Canonici, quod minimè Principum jura immutavit, ut aliqui calumniantur.

Ostendo III Ex morum corruptione, in cujus periculum conjiciuntur tales Universitatum A Catholicarum alumnus; siquidem imprimis observatio preceptorum Ecclesiæ ipsis reddita perquam difficilis, vel ferè impossibilis, scilicet auditio Missæ in Festis & Dominicis diebus, atque absentia à carnibus diebus prohibitis, & quidem nulla necessitate cogente, vel gravi incommodo, quod aliis ipsis immineret: quo casu Theologi communiter commorationem inter Hæreticos pro illicita habent cum Nav. Bonac. Suar. Laym. Gobaz, & La-Croix l. 2. n. 102. Dein impossibilis ipsis redditur auditio Verbi Dei per longissimum tempus, ex cuius omissione torporem in vita Christiana nasci perquam noxium, & vitia pullulare vix evitabile est: si vero accedant conciones Prædicantium Hæreticorum, majus adhuc periculum etiam in rebus fidei subeunt. Præterea Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ usum vix unquam ha-

bere possunt, & ne quidem in articulo mortis, si fortè in eum contingat incidere, quibus tamen summopere indigent Juvenes in periculosissima ætate: nec desunt tristia exempla, ut etiam hujusmodi Juvenes in heterodoxorum Universitatibus mortem optetierint *sine lux & crux*, ut ajunt, & cum exigua spe salutis. Accedit, quòd diuturna ac ferè perpetua conversatio cum Hæreticis, quos Apostolus tam sollicitè devitari admonet vel potiùs præcipit, si commodè devitari possint, vix non necessariò affricet inexpertæ & incautæ juventuti scabiem variorum vitiorum, imò & errorum, vel vilipensionis Catholicorum dogmatum, rituum Ecclesiæ, Ecclesiasticæque auctoritatis, dum identidem audiunt subfannationem & irrisiones Ceremoniarum Ecclesiæ, quorundam Catholicæ Religionis dogmatum, Pontificum, Sacerdotum, Religiosorum &c. imò & turpiloquia perpetua, quibus accedunt sceminarum illicia & procacitas, quarum indulgere amoribus etiam illicitis ferè pro nihilo reputatur apud Hæreticos vel etiam pro eutrapelia &c. quibus nihil est magis noxium Juvenibus. Verbò, rara est avis & albo similis corvo Juvenis in Universitate heterodoxa innocens, vel integræ vitæ. Cujusmodi vitia per totam postea vitam vix ac ne vix quidem emendantur, sed perseverant mali habitus, ac pertinaciter animo hærent imbibita semel perversa principia, ut adedò tales difficulter (ordinariè) in bonos Catholicos evadant,

dant, utut exterius appareant expoliti, aut sint politici. Quis ergo à peccato excuset in tanta se, vel alios, pe-

ricula tam temere conjicientes tum bonorum morum tum salutaris

Respondetur ad Rationes dubitandi.

AD I. Licet Hæretici in Germania sint tolerati, & commercium cum iis Jure Positivo Humano non sit prohibitum; imò nec Jure Naturali & Divino, si commodè evitari nequeat, & periculum perversionis absit: Juvenibus tamen, qui sine necessitate in Universitates A catholicas se conferunt, & conversandi cum Hæreticis necessitatem sibi imponunt, id non facile licebit per Jus Naturale & Divinum ob morale periculum hauriendi venenum in Fidei doctrina, Jurisprudentiæ integritate, & morum innocentia. Siquos contingat non infici vel damnum non pati, per accidens est.

Ad II. Negatur *Consequentia* & paritas; nam tale ac tam vicinum perversionis periculum non est, si Hæretici ad Catholicas, quàm si Catholici ad Hæreticas Universitates & Scholas accedant.

Ad III. Qualem Jurisprudentiam, & quo Catholicorum Juvenum periculo, Jus Publicum doceant Hæretici, patet ex dictis. Catholici DD. tradunt Jurisprudentiam integram, & Jus Publicum longè purius & absque tanto periculo. Nec desunt in Universitatibus Catholicis Professores prorsus egregii. Et demus, quòd in Heterodoxis unus vel alter emineat magis, saltem in Jure Publico (re ipsa

enim plerumque verum non est, & Jura Communia & Publica in non sunt pura, sincera, & integræ ceter major sit jactantia & verborum plausus) an propterea licitum erit ad re fontes toxicò perverſæ doctrinæ pravorum morum infectos? quæ non solum Clerici imbiberent, si non derent, sed etiam ad ſecularem vitam aspirantes. Lectio librorum Hæreticorum ab Hæreticis editorum, quorum aliquos ego quoque non contemnendos cenſeo, ac ſæpius alios quamvis Juvenibus non ſit ſuadet (utpote inexpertis adhuc, & Polemicarum, imò & Jurium, præ à Catholicis DD. ut oportet, tractant adhuc minùs peritis) vel etiam mitterenda, tam grave tamen & tam periculum non habet, ſicut vox ſæpe ſannis & ſibilis contra doctrinam Catholicam ac Authoritatem Pontificiam &c. conjuncta apud illos, primùm addiſcunt Jurisprudentiam, & prava exempla, atque occaſiones plurimorum vitiorum exortio cum Hæreticis facillimè contrahuntur.

Ad IV. Patet ex immediate dictis. Ad V. dico, Jure Naturali ac Divino eſſe prohibitum propter periculum manifestum imbibendi venenatam doctrinam, ac in varia peccata prolabendi, quale apud Juvenes mortaliter

dari satis ostensum est: quod non tollitur, esse Professores Heterodoxi præfarent Catholicis, quod tamen plerumque verum non est, imò certò falsum ex eo, quia illi tradunt Jurisprudentiam mancã, & multis falsitatibus vitiatam: an igitur tanto ære hanc & simul ruinam spiritualem emere sit operæ pretium? Ad VI. non debet attendi, quid fiat: sed quid fieri debeat ac li-

ceat. Illos tantæ authoritatis viros, siqui sunt, omni veneratione suspicio, & malo credere, eos per accidens excusari (de quo ipsi viderint) quàm arguere vel judicare. Sufficit mihi mentem meam exposuisse, quid in thesi & per se verum esse in hac quæstione sentiam, abstrahendo à circumstantiis particularibus.

TITULUS IV.

De Clericis non Residentibus in Ecclesia vel Præbenda.

DECISIO LXXVII.

De Canonico Collegiatæ Ecclesiæ ob visitationem Diocesis non Residente.

SPECIES FACTI.

Ab eodem Timotheo, ad quem Philander consilii causã in priori casu recurrit, haud multò antè consultum petiit Philibertus, Collegiatæ Ecclesiæ in Civitate Episcopali Canonicus, & Generalis Dioceseos Visitator constitutus ab Episcopo, cui ex merito suo in amoribus & pretio est maximo, datis ad eundem his litteris: Multum venerande Timothee. Postquam Canonicatus mei ad instantiam Celsissimi possessionem cepi inter Ca-

pitulares receptus, idem Celsissimus & Gratiissimus Dominus, ac Episcopus meus, grave Visitatoris munus per totam diocesim mihi imposuit. Parui, ut decuit, clementissimis iussis, humeros meos, ut ut debiles, huic oneri supponens. Cùm verò Diocesis nostra sit admodum ampla, impossibile mihi est intra tres menses interpolatos, prout officium Visitatoris exigit, per quos ex indulgentia Concilii Tridentini omnibus & singulis